

ปัญหาเชิงนโยบายอุดมศึกษาไทย จากหลักสูตร2ปีต่อเนื่องถึงป.บัณฑิต

บทความวิจัย บทความวิชาการในระดับนานาชาติ ซึ่งเห็นว่า การบริหารมหาวิทยาลัยเป็นเรื่องยุ่งยากและซับซ้อนเป็นอย่างมาก เป็นองค์การที่เต็มไปด้วยผู้เกี่ยวข้องในศาสตร์สาขาต่างๆ อย่างมากมาย และเป็นสิ่งที่หวังของสังคม ผู้เขียนคิดว่า การบริหารมหาวิทยาลัยเอกชนไทยมีความยุ่งยากและซับซ้อนมากกว่าอีกหลายเท่าตัว เนื่องจากปัญหาในเชิงนโยบายและการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบของทางการศึกษา เช่น สำนักคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพทางการศึกษา สำนักงานศึกษาแห่งชาติ ศุภสงหา และกระทรวงศึกษาธิการ ด้านเป็นหน่วยงานที่กำกับดูแลหน่วยงานทางการศึกษาและมหาวิทยาลัยต่างๆ

โดยเฉพาะปัจจุบันมหาวิทยาลัยทั้งรัฐและเอกชนไทย ได้รับผลกระทบจากนโยบายที่ไม่มีความชัดเจน และไม่ฟังข้อเสนอแนะจากมหาวิทยาลัยต่างๆ ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นใหญ่ๆ 2 ประการ ได้แก่ 1.ปัญหาการยกเลิกหลักสูตร 2 ปีต่อเนื่อง และ 2.ปัญหาการยกเลิกหลักสูตร ป.บัณฑิต

ประเด็นปัญหาที่ 1 การยกเลิกหลักสูตร 2 ปีต่อเนื่อง ให้ใช้ระบบเทียบโอนแทน นักศึกษาที่จบในระดับอาชีวศึกษา จะต้องเทียบโอนหน่วยกิตเพื่อศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งนโยบายดังกล่าวก่อให้เกิดปัญหาตามมาอย่างมาก ผู้เขียนขอสรุปประเด็นสำคัญ คือ นักศึกษาที่จบจากระดับอาชีวศึกษา เดิมสามารถเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาในหลักสูตร 2 ปีต่อเนื่อง โดยใช้เวลาเรียนประมาณ 2 ปี ก็จบการศึกษา แต่ในการเทียบโอนหน่วยกิตที่จบจากระดับอาชีวศึกษา จะต้องเสียเวลาเรียนในระดับมหาวิทยาลัยอีกประมาณ 3 ปี ถึงจะจบการศึกษา และจะต้องเสียค่าใช้จ่ายและค่าตอบแทนเป็นจำนวนมากขึ้น ทำให้นักศึกษาส่วนใหญ่ที่จะเข้าศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษากลับไม่ไปเป็นจำนวนมาก ทำให้มีผลกระทบต่อโรงเรียนอาชีวศึกษาทุกแห่งที่มีระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

ประเด็นปัญหาที่สำคัญอีกประการสำหรับนักศึกษา คือ ตามนโยบายทางการศึกษาแห่งชาติ ทุกคณะมัธยมศึกษา มีโอกาสเลือกเรียนตามความถนัดและความถนัด แต่การยกเลิกหลักสูตร 2 ปีต่อเนื่อง เป็นการลดความโอกาสทางการศึกษาของนักศึกษาที่มุ่งเข้าสู่ระดับอาชีวศึกษา และทำให้ นักศึกษาที่ได้นับเนื่อง กยศ.ในหลักสูตร 2 ปีต่อเนื่อง ไม่ สามารถกู้ยืมเงินได้สำเร็จ

ผู้เขียนพบว่า นโยบายที่ต้องการให้เทียบโอน เพราะต้องการให้นักศึกษาเข้าสู่ระดับอาชีวศึกษา และเข้าสู่ตลาดแรงงานทันที เพราะหลายอุตสาหกรรมในระดับประเทศ ขาดแคลนแรงงานระดับอาชีวศึกษา แต่ตรงกันข้าม การแก้ปัญหาโดยวิธีนี้เทียบโอน ทำให้นักศึกษาตัดสินใจไม่เรียนต่อในระดับอาชีวศึกษา และเข้าเรียนตรงในระดับปริญญาตรี นโยบายการให้หลักสูตร เทียบโอนแทนการใช้หลักสูตร 2 ปีต่อเนื่อง ควรมีการวางแผนล่วงหน้าในระดับอาชีวศึกษา เพื่อปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับระดับอุดมศึกษา กล่าวคือ ควรจะปรับปรุงเป็นหลักสูตรอนุปริญญา (2 ปี) และสามารถเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา โดยใช้เวลาเรียนอีก 2 ปี จะทำให้ไม่เสียเวลา และไม่มีการซ้ำซ้อน เช่นเดียวกับที่หลักสูตรในต่างประเทศที่ใช้ระบบวิทยาลัย เปิดสอนในระดับอนุปริญญา (2 YEARS COLLEGE)

ปัญหาที่สำคัญคือ การบังคับใช้ประกาศยกเลิกหลักสูตร 2 ปีต่อเนื่อง

ในช่วงภาคฤดูร้อนที่ผ่านมา ทำให้มหาวิทยาลัยทั้งรัฐและเอกชนไม่สามารถปรับตัวทัน และ 2 ปีที่ผ่านมา สกอ.ได้จัดให้มีการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อนโยบายการยกเลิกหลักสูตร 2 ปีต่อเนื่อง ในที่ประชุมมีผู้บริหาร คณาจารย์ จากมหาวิทยาลัยทั้งรัฐและเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏ และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลเจ้าร่วม และมีมติในที่ประชุมไม่เห็นด้วยกับการยกเลิกหลักสูตรดังกล่าว เพราะในที่ประชุมไม่มีประธานมอบหมายไว้ว่า หลักสูตร 2 ปีต่อเนื่องมีปัญหาอย่างไร ซึ่งผู้เขียนมีทราบได้ว่า แล้วจะจัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นเพื่ออะไร

ผู้เขียนขอรับนโยบายของทางราชการ จากหน่วยงานที่รับผิดชอบ แต่การไม่ยอมรับฟังเสียงสะท้อนจากทุกฝ่ายทำให้มีปัญหาคาใจมาหลายประการ รวมทั้งผู้เขียนเห็นว่าไม่มีการระดมความคิดเห็นหลักสูตร 2 ปีต่อเนื่องไม่พอ เพื่อให้ระดับอาชีวศึกษาและมหาวิทยาลัยมีโอกาสปรึกษาหารือกันหลักสูตรร่วมกันเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว

ประเด็นปัญหาที่ 2 ศุภสงหาไม่ให้ความสำคัญกับการรับรองหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตทางการศึกษา หรือ ป.บัณฑิต โดยให้มีผลตั้งแต่บัดนี้ แต่ไม่มีผลกับนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งจากเหตุผลที่ผู้เขียนทราบคือ ปัญหาเรื่องความคุ้มครองคุณภาพการผลิตครูในหลักสูตรดังกล่าว บางสถาบันไม่ได้มาตรฐาน ทำให้ผู้บริหารในคณะกรรมการคุรุสภามติคัดค้าน แต่ผลกระทบที่ส่งผลกระทบต่อหา

วิทยาลัย หรือสถาบันที่เปิดการเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ ถึงแม้จะมีการร่วมมือในอนาคต การสอนหลักสูตรมาตรฐานอื่นๆ ที่คุรุสภากำหนด แต่การบริหารจัดการในปัจจุบันจะเป็นปัญหาอย่างมาก ถ้านโยบายไม่ชัดเจนว่าจะทำอย่างไร และมหาวิทยาลัยได้มีโอกาสดังกล่าว เพราะส่วนหนึ่งมหาวิทยาลัยได้รับการอุดหนุนจากเงินในสาขาวิชาต่างๆ ที่เปิดสอนในระดับ ป.บัณฑิตแล้ว ผู้เขียนจึงขอให้หน่วยงานนโยบายการวางแผนมาตรฐานการควบคุมคุณภาพ การคัดเลือกสถาบันร่วมผลิตครูมีอัตราอย่างจริงจัง และประกาศการนี้เอง

จากประเด็นปัญหา 2 ประการดังกล่าว ทำให้ผู้เขียนมีความรู้สึกถึงการวางแผนนโยบายทางการศึกษาของประเทศไทย ก่อเกิดความไม่มั่นคง และอาจจะไม่ลึกซึ้งไม่รัดกุมทางการศึกษาของมีส่วนในการจัดตั้งนโยบายต่างๆ

มีคำกล่าวที่สะท้อนถึงเหล่านี้ได้ชัด เมื่อ 2 ปีก่อน ผู้เขียนได้มีโอกาสฟังการสนทนา ตาม-ดอม ในรายการโทรทัศน์เรื่องหนึ่ง พิธีกรถามนักสร้างภาพยนตร์ไทยว่า จะให้ภาครัฐสนับสนุนนโยบายอุตสาหกรรม การทำภาพยนตร์ไทยอย่างไรบ้าง ผู้กำกับภาพยนตร์ไทยชื่อดังตอบว่า "ภาครัฐควรอยู่เฉยๆ ไม่ควรมายุ่งกับพวกท่านนักมาก เพราะเมื่อย่างๆ ก็ทำให้มีกฎเกณฑ์ต่างๆ ออกมามันยิ่งใช้ ทำให้อุตสาหกรรมไทยไม่ก้าวหน้าเหมือนอุตสาหกรรมต่างประเทศ เช่น ประเทศเกาหลี การศึกษาครูอยู่อย่างหนึ่งว่าเป็นการสนับสนุนที่ดีแล้ว" ซึ่งประโยคดังกล่าวก็ไม่ได้เขียนเป็นอย่างยิ่ง และนี่จะเป็นส่วนมากซึ่งนักกรับกับอดีตที่ดี

ดังนั้น การสนับสนุนการจัดการศึกษา และการวางแผนยุทธศาสตร์ศึกษาไทย อาจจะไม่ได้เป็นอย่างที่คิด...

ดร.วิวัฒน์ ดิษยะคริน สัตยารักษ์

รองอธิการบดีฝ่ายวางแผนและพัฒนา
มหาวิทยาลัยมหิดล